

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľa: **F.**, nar. X. v obci T., afganskej štátnej príslušnosti, naposledy bytom v zahraničí: T., Afganistan t. č. PT MV SR R., zastúpený JUDr. M., Liga za ľudské práva, Hurbanovo nám. 5, Bratislava, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, so sídlom Pivonková č. 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-342-16/PO-Ž-2010 zo dňa 24.9.2010, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/69/2010-53 zo dňa 23. februára 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/69/2010-53 zo dňa 23. februára 2011 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-342-16/PO-Ž-2010 zo dňa 24.9.2010 **z r u š u j e a v e c v r a c i a o d p o r c o v i n a d' a ľ š i e k o n a n i e.**

Navrhovateľovi náhradu trov konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. ČAS: MU-342-16/PO-Ž-2010 zo dňa 24.9.2010, ktorým odporca podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) neudelil navrhovateľovi azyl na území Slovenskej republiky a podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle mu neposkytol doplnkovú ochranu. O trovách rozhodol krajský súd tak, že navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

K námietkam navrhovateľa, že odporca nedostatočným spôsobom zistil stav veci a že nepreskúmal stanovisko jeho právnej zástupkyne, založené do správneho spisu 24.9.2010 a že nevykonala doplnenie dokazovania informáciami o krajine jeho pôvodu dostupné v čase vydania napadnutého rozhodnutia, krajský súd uviedol, že tieto nie sú spôsobilé vyvolať zrušenie napadnutého rozhodnutia.

Pokiaľ ide o dôvody samotnej žiadosti o azyl, odporca vychádzal z obsahu pohovoru vykonaného s navrhovateľom a ak odporca pri posúdení navrhovateľovej žiadosti vychádzal z takto prezentovaného dôvodu žiadosti o azyl, nie je možné podľa krajského súdu mu nič vytknúť.

Pokiaľ ide o zistenie bezpečnostnej situácie v Afganistane, krajský súd dospel k názoru, že odporca nezanedbal ani v tomto smere svoje povinnosti zistenia skutočného stavu veci. Ním vyhľadané a založené správy o Afganistane, pochádzajúce z rôznych oficiálnych zdrojov (napr. MZV USA - marec 2010, Generálny tajomník OSN - jún 2010, Hraničný úrad VB - apríl 2010, výber zo slovenskej tlače za január – júl 2010, EURASIL - december 2009), dávajú podľa názoru krajského súdu dostatočný obraz o aktuálnej situácii v Afganistane. Svojim obsahom v podstate potvrdzujú obsah agentúrnych správ a správ printových médií, založených navrhovateľom do spisu odporcu, pričom značná časť takto založených správ sa týkala volieb v Afganistane, ktoré sa uskutočnili 18.9.2010.

Ako to vyplýva z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odporca zistil a v odôvodnení sa aj vysporiadal so všeobecne zhoršenou bezpečnostnou situáciou v Afganistane.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia podľa krajského súdu vyplýva, že odporca výslovne nereagoval na navrhovateľovo podanie zo dňa 20.9.2010, avšak vzhľadom na zistený stav situácie v Afganistane, predovšetkým však vzhľadom na celkovú správnosť napadnutého rozhodnutia, toto jeho čiastočné pochybenie nemalo vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia vo vzťahu k neudeleniu azylu, veci krajský súd uviedol, že ako vyplýva zo znenia § 8 zákona o azyle, odporca udelí azyl žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do štátu, alebo ktorý je v krajine prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd. Krajský súd poukázal na to, že obava ako subjektívny pocit je ťažko preukázateľná - navrhovateľ ju však prezentoval.

Neprezentoval však jej opodstatnenosť, rovnako ako perzekúciu zo strany miestneho veliteľa a ani jej dôvod v zmysle § 8 zákona o azyle. Podstatným a jediným dôvodom odchodu navrhovateľa z Afganistanu, ako to prezentoval navrhovateľ, bola obava pred miestnym veliteľom (H.), ktorý sa mu mal vyhrážať v súvislosti s tým, že ho navrhovateľ donútil (prostredníctvom rady starších ich dediny) zaplatiť dlh, resp. v súvislosti s tým, že mu zaplatený dlh nechcel navrhovateľ vrátiť.

Krajský súd poukázal na to, že tento veliteľ nijakým spôsobom neatakoval navrhovateľa. Pokiaľ veliteľ hovoril, že ak mu navrhovateľ peniaze nevráti, skončí ako jeho otec, krajský súd poznamenal, že otec navrhovateľa nezahynul pričinením konkrétnej osoby v dôsledku konkrétneho útoku voči jeho osobe, ale v dôsledku výbuchu rakety, ktorá dopadla na jeho dom.

Navrhovateľ teda podľa súdu nepreukázal opodstatnenosť svojej prípadnej obavy a ani perzekúciu. Navyiac v príbehu navrhovateľa absentuje prvok dôvodu (rasa, národnosť, náboženstvo, zastávanie politických názorov či uplatňovanie politických práv) takejto perzekúcie.

Prípadné vyhrážanie sa navrhovateľovi miestnym veliteľom celkom jednoznačne nesie podľa súdu charakter osobného konfliktu.

K neposkytnutiu doplnkovej ochrany navrhovateľovi, krajský súd uviedol, že odporca správne v napadnutom rozhodnutí skonštatoval, že nebol naplnený ani jeden z predpokladov jej poskytnutia. Navrhovateľovi nebol uložený žiadny trest, teda mu ani nehrozí výkon trestu smrti. Navrhovateľ nebol nikdy objektom neľudského či ponižujúceho zaobchádzania a teda niet dôvodu domnievať sa, že by sa po svojom prípadnom návrate do krajiny svojho pôvodu, stal jeho objektom.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ pochádza z provincie Kundúz (sever Afganistanu), ktorá je považovaná za relatívne bezpečnú i napriek tomu, že v poslednom období tam v niektorých okresoch došlo k nárastu aktivít hnutia Taliban.

Na základe uvedeného krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je potrebné potvrdiť ako správne a zákonné.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ prostredníctvom svojej zástupkyne včas odvolanie. Namietal nesprávnosť rozsudku z dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. a/,c/ d/ a f/ OSP.

Navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že krajský súd sa dôvodmi, ktoré uviedol v opravnom prostriedku riadne nevysporiadal.

Poukázal na to, že právna zástupkyňa navrhovateľa vo svojom stanovisku predloženému odporcovi dňa 24.9.2010, navrhla doplniť dokazovanie o aktuálne správy o situácii v krajine pôvodu, keďže správy založené v spise zo strany odporcu sa vzťahovali najmä na vyhodnotenie situácie v roku 2009, ktorá sa odvtedy zásadne zmenila. K tomuto sa odporca v rozhodnutí nijako nevyjadril.

Zo stanoviska právnej zástupkyne navrhovateľa (zo dňa 24.9.2010) ako aj zo správ o situácii v Afganistane ktorá bola priložená k opravnému prostriedku navrhovateľa jasným spôsobom vyplýva, že v čase vydania rozhodnutia boli verejne prístupné informácie o zhoršenej bezpečnostnej situácii v Kunduze, ako aj v celej krajine, s ktorými sa odporca žiadnym spôsobom v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal.

Odporca sa svojim postupom v konaní podľa navrhovateľa dopustil zásadného porušenia procesných povinností, ktoré mu ukladá Správny poriadok (§ 47 ods. 3 SP) a zákon o azyle. Navrhovateľom predložené informácie spochybňujú správnosť záverov, ku ktorým dospel tak odporca ako aj krajský súd.

Navrhovateľ poukázal na to, že už v opravnom prostriedku poukázal na správy o situácii v Afganistane, ktoré preukazujú, že miestni vojenski velitelia disponujú v Afganistane skutočnou mocou a v prípade konfliktu nie je oficiálna afganská štátna moc, alebo neštátna Rada starších schopná poskytnúť ochranu osobám, ktoré sú v konflikte s týmito veliteľmi.

Navrhovateľ poukázal na to, že sa v krajine pôvodu obával o svoju bezpečnosť z dôvodu konfliktu s miestnym vojenským veliteľom – H., ktorý pochádza z vplyvného rodu – M. a ktorá má pod kontrolou celý okres. Tento miestny vojenský veliteľ si svojvoľne odnášal tovar z predajne, ktorú vlastnil navrhovateľ a odmietal zaplatiť. Navrhovateľovi sa podarilo vymôcť si predmetný dlh pred radou starších, čo spôsobilo, že sa mu miestny veliteľ začal vyhrážať smrťou. Na prvý pohľad by mohlo ísť o osobný konflikt, avšak podstatnou informáciou je v tomto prípade skutočnosť, že ide o veliteľa Talibanu, ktorý má za sebou podporu tohto hnutia ako aj svojej vplyvnej rodiny a jednoznačne zneužíval svoje postavenie na vykorisťovanie osôb. Ide teda podľa navrhovateľa o obavu z prenasledovania z politických dôvodov zo strany neštátneho prenasledovateľa.

Navrhovateľ poukázal na to, že odporca nevenoval žiadnu pozornosť informáciám, ktoré sa zaoberajú mocou a beztrestnosťou vojenských veliteľov a namietal, že tieto informácie neboli zo strany odporcu posúdené a vyhodnotené napriek tomu, že boli verejne dostupné.

Vo vzťahu k neposkytnutiu doplnkovej ochrany navrhovateľ namietal, že odporca sa nezaoberal informáciami, ktoré svedčia v prospech navrhovateľa a na ktoré poukazoval v stanovisku právnej zástupkyne a v opravnom prostriedku.

Poukázal na to, že uvedené informácie hovoria o celkovom zhoršení bezpečnostnej situácie v Afganistane, stupňujúcich sa útokoch Talibanu a o zhoršení situácie v Kunduze. Z týchto správ je očividné, že navrhovateľ ani nemá možnosť presťahovať sa inde v rámci Afganistanu, pretože vplyv Talibanu zasahuje takmer všetky jeho časti. Poukázal tiež na to, že afganská spoločnosť

je založená na tradíciách a na rodinných a kmeňových väzbách, nie je teda možné od neho očakávať presťahovanie sa do inej provincie, ktorá môže byť v končennom dôsledku nebezpečná alebo nebezpečnejšia ako provincia, z ktorej pochádza. Okrem toho navrhovateľ namietal, že odporca možnosť návratu do inej provincie ako Kunduzu ani neskúmal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhovateľ žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok krajského súdu tak, aby rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť. Poukázal na to, že z výpovede navrhovateľa vyplynulo, že jeho problémy s veliteľom boli súkromného charakteru a nepredstavovali prenasledovanie podľa § 8 zákona o azyle. Rovnako poukázal na to, že navrhovateľ počas konania o azyl nepredložil žiadny doklad totožnosti ani iný dôkaz, ktorý by jeho tvrdenia potvrdzovali. V minulosti využil na svoju ochranu Radu starších, ktorej rozhodnutie veliteľ rešpektoval. Odporca poukázal na to, že vo vidieckych oblastiach, kde je nedostatok prokurátorov a sudcov, rieši právne problémy Rada starších, ktorej rozhodnutia sú akceptované a dodržiavané. Navrhovateľ však dôveryhodne nevysvetlil, prečo sa na ňu v súvislosti s obavami o život neobrátil, keď s ňou riešil menej závažný problém vrátenia peňazí.

Odporca napokon poukázal na správu MZV USA o dodržiavaní ľudských práv v Afganistane za rok 2010, ktorá dokumentuje, že počas roka sa do krajiny dobrovoľne vrátilo za asistencie UNHCR z Pakistanu 112 917 utečencov, čo predstavuje oproti minulému roku nárast o 54 552 osôb.

Po vyhodnotení dostupných správ o krajine pôvodu, nebolo podľa odporcu preukázané, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený vážnemu bezpráviu tak, ako to ustanovuje § 2 písm. f/ zákona o azyle.

Odporca napokon zopakoval argumenty rozhodnutia, pre ktoré navrhovateľovi neudelil azyl a neposkytol doplnkovú ochranu.

Na základe uvedeného navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19. júla 2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí. (ods. 1)

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,

- b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov. (ods. 1)

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a o neposkytnutí doplnkovej ochrany, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Správa o krajine – Prax v oblasti dodržiavania ľudských práv, vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské

práva a prácu 11.3.2010, z databázy MÚ MV SR č. p. MU- ODZS-21-17/2010 zo dňa 29.7.2010, správa z rokovania pracovnej skupiny Európskej komisie EURASIL - workshop o krajine pôvodu Afganistan z 10.12.200), z ktorých vyhodnotil a popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu.

Z dotazníka žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 30.6.2010 vyplýva, že navrhovateľ ako dôvod žiadosti o azyl uviedol obavu o vlastnú bezpečnosť pred miestnym vojenským veliteľom H. v rodnej obci. Navrhovateľ uviedol, že po smrti rodičov zostal sám a živil sa obchodom. Miestny veliteľ chodieval tiež do jeho obchodu a kupoval tam potraviny s tým, že ho požiadal, aby nákup zapisoval do zošita, že mu to potom zaplatí. Veliteľ mu to vlastnoručne podpisoval. Toto trvalo 1,5 roka a stále mu za odobratý tovar nezaplatil. Keďže tušil, že od neho žiadne peniaze nedostane, odmietol mu už dávať tovar na dlh. Postupne sa situácia dostala do takého štádia, že mu veliteľ oficiálne naznačil, že dlh mu nesplatí, avšak bude mu musieť dávať tovar na dlh, v opačnom prípade bude mať problémy.

Navrhovateľ sa preto obrátil na Radu starších so žiadosťou o pomoc. Po niekoľkých dňoch bol predvolaný na radu, kde ho veliteľ obvinil z toho, že mu dlžnú sumu chcel uhradiť a on z toho robí zbytočne veľkú bublinu. Na rade vytiahol z vrečka peniaze a dlžnú sumu vo výške 38.000,- afgany mu pred radou vyplatil. Na druhý deň prišiel veliteľ za ním do obchodu a povedal mu, že je vplyvnou osobou v regióne, pričom on mu pokazil dobré meno a spravil mu hanbu a za to zaplatí. Požadoval dávať mu tovar zadarmo a upozornil ho, že toto mu tak ľahko neprejde a že sa s ním vyrovná iným spôsobom. Jedného dňa prišiel za ním a otvorene mu povedal, že ak mu tie peniaze nevráti, tak skončí ako jeho otec. Oznamil mu, že s ním viac nebude komunikovať a nech si pripraví peniaze, že ešte príde. To sa stalo 5 mesiacov pred jeho príchodom na Slovensko. Radil sa so známymi a susedmi, čo má robiť. Nevedeli mu poradiť, tiež sa báli veliteľa a preto sa rozhodol, že bude pre neho najlepšie, keď krajinu pôvodu opustí. Za týmto účelom predal obchod a za utržené peniaze si zaplatil cestu do Európy.

Navrhovateľ na otázku ako sa volal spomínaný veliteľ, odpovedal, že bol to H., pochádza z vplyvného rodu, ktorý mal pod kontrolou celý okres a preto bol veľmi vplyvný človek. Upresnil, že rod sa volá M.

Na otázku, čoho sa obáva v prípade návratu do Afganistanu, uviedol, že sa obáva problémov so spomínaným veliteľom a nemal by ho kto ochrániť.

Z obsahu administratívneho spisu ďalej vyplynulo, že Spoločnosť ľudí dobrej vôle dňa 22.7.2010 oznámila odporcovi, že dňa 22.7.2010 prevzala právne zastupovanie navrhovateľa a pred vydaním rozhodnutia (dňa 20.9.2010) zaslala odporcovi stanovisko v ktorom poukazovala na to, že dôvodom pre ktorý navrhovateľ bol nútený opustiť Afganistan, bola obava pred miestnym veliteľom H. v jeho obci, ktorý mal pod kontrolou celý okres. V tejto súvislosti poukázala na informácie o krajine pôvodu (ako zdroj označila Office UK Border Agency z 8.4.2010), v ktorých sa uvádza, že *v mnohých oblastiach krajiny, miestni bojovníci a bývalí bojovníci aj naďalej uplatňujú značnú moc nad obcou pomocou zastrášovania a násilia zameraného na udržanie kontroly. Afganská vláda pokračovala v strate legitimacy od verejnosti kvôli zneužívaniu, rozšírenej korupcii, neschopnosti zlepšiť životnú úroveň a nedostatku pokroku pri vytváraní právneho štátu aj v oblastiach, ktoré sú pod jej kontrolou.*

Právna zástupkyňa navrhovateľa s odkazom na článok International Crisis Group - „Vyrovňovanie sa s brutálnymi afganskými bojovníkmi je chyba“, zo dňa 17.1.2010, poukázala na to, že autori článku Nick Grono a Candace Rondeaux z Boston Globe vyhlásili, že *„tri desaťročia bojovania v Afganistane priniesli množstvo bojovníkov a veliteľov. Inštitúcie boli nahradené zneužitiami tých, ktorí si uchopili moc a zachovali so kontrolu prostredníctvom násilia, sponzorstva, korupcie a vonkajších vplyvov.“*

Zástupkyňa navrhovateľa napokon poukázal a na HRW Report 2010, teda správu ktorá poznamenala, že *„prezident Karzaj sa pokúsil zabezpečiť svoje znovuzvolenie v roku 2009 prostredníctvom mnohých obchodov s bývalými vojnovými magnátmi zo všetkých hlavných etnických frakcií. Volba Mohammad Qasim Fahim ako viceprezidenta Karzaja bola symbolom tohto trendu. Fahim sa dlhú dobu podieľal na vojnových zločinoch v roku 1990 a je široko vnímaný Afgancami, že je zapojený do zločineckých gangov.“*

Zástupkyňa navrhovateľa žiadala, aby odporca doplnil informácie o aktuálnej bezpečnostnej situácii v Afganistane a prihliadol pri rozhodovaní aj na správy, ktoré predložila pred vydaním

rozhodnutia. K bezpečnostnej situácii uviedla, že podľa aktuálnych správ je situácia stále vážna, pričom upozornila na články uverejnené v SME (17.9.2010), ktoré hovoria o situácii v Kunduz a o tom, že Afganistan zažíva najhorší rok od invázie.

S odkazom na Správu o situácii hospodárskych a sociálnych práv v Afganistane (zdroj: Home Offiec UK Border Agency z 8.4.2010), zástupkyňa navrhovateľa uviedla, že *„utečenci, navrátilci a vnútorne vysídlené osoby čelia mnohým problémom zvnútra i zvonka, ktoré priamo obmedzujú ich prístup k ekonomickým a sociálnym právam. Neistota v mnohých častiach krajiny urobila návrat do miesta pôvodu takmer nemožným.“*

Na základe uvedeného zástupkyňa navrhovateľa žiadala udeliť navrhovateľovi azyl a taktiež žiadala, aby pri vydávaní rozhodnutia odporca zohľadnil aktuálnu zlu a stále sa zhoršujúcu bezpečnostnú situáciu v Afganistane.

Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že odporca rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi odôvodnil skutočnosťou, že v prípade navrhovateľa nebolo preukázané, že spĺňa kritéria prenasledovania v zmysle § 2 písm. d/ zákona o azyle, keď spory navrhovateľa s miestnym vojenským veliteľom boli výlučne osobného a obchodného charakteru. Podľa odporcu, ak by chcel navrhovateľ skutočne svoju žiadosť zakladať na prenasledovaní vojenským veliteľom, musel by preukázať neprimerané konanie voči jeho osobe v súvislosti s politickým presvedčením, rasou, národnosťou, náboženstvom či sociálnou skupinou, táto súvislosť však podľa odporcu preukázaná nebola. Odporca konštatoval, že moc vojenských veliteľov je značne obmedzená kmeňovou radou, ktorá má v danom regióne silný vplyv. V prípade, že Rada starších vyriešila spor navrhovateľa s miestnym veliteľom v prvom prípade, je reálne sa objektívne domnievať, že aj v prípade možných konfliktov by mu mohla poskytnúť dostatočnú formu ochrany a preto jeho obavu z možnej realizácie vyhrážok veliteľa možno podľa odporcu považovať za neopodstatnenú a irelevantnú z hľadiska udelenia azylu.

Z rozhodnutia odporcu je zrejmé, že informácie o krajine pôvodu čerpal z vlastných zdrojov, (Správa o krajine – Prax v oblasti dodržiavania ľudských práv, vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu 11.3.2010, z databázy MÚ MV SR č. p. MU- ODZS-21-17/2010 zo dňa 29.7.2010, správa z rokovania pracovnej skupiny Európskej komisie EURASIL - workshop

o krajine pôvodu Afganistan z 10.12.200), pričom na správy o krajine pôvodu, (z ktorých podľa navrhovateľa vyplýva, že v čase vydania rozhodnutia boli verejne prístupné informácie o zhoršenej bezpečnostnej situácii v Kunduze, ako aj v celej krajine), ktoré predložil navrhovateľ pred samotným rozhodnutím, odporca neprihliadol a nevenoval im žiadnu pozornosť.

Pokiaľ teda navrhovateľ v opravnom prostriedku namietal, že odporca sa svojim postupom v konaní dopustil zásadného porušenia procesných povinností, ktoré mu ukladá Správny poriadok (§ 47 ods. 3 SP) a zákon o azyle, táto námietka navrhovateľa bola dôvodná a krajský súd mal na základe uvedeného, napadnuté rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľom predložené informácie najmä v súvislosti s jeho tvrdením, že miestni vojenský veliteľia disponujú v Afganistane skutočnou mocou a v prípade konfliktu nie je oficiálna afganská štátna moc, alebo neštátna Rada starších schopná poskytnúť ochranu osobám, ktoré sú v konflikte s týmito veliteľmi, spochybňujú správnosť záverov, ku ktorým dospel odporca, a to že v prípade návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu, mu nehrozí nebezpečenstvo.

Rovnako nebolo možné bez vykonania ďalšieho dokazovania na otázku postavenia miestneho vojenského veliteľa H., (ktorý má pochádzať z vplyvného rodu - M. a ktorá má mať pod kontrolou celý okres), jeho väzby na oficiálnu štátnu moc, na miestnu Radu starších a celkovú situáciu v krajine pôvodu (a konkrétne regiónu Kunduz) sa stotožniť so záverom odporcu, že v danom prípade išlo o osobný, resp. obchodný konflikt.

Odporca, s poukazom na tvrdenia navrhovateľa, (že miestny vojenský veliteľ sa mu vyhrážal smrťou, ak nevráti peniaze, ktoré mu musel po rozhodnutí Rady starších za prevzatý tovar vrátiť, pričom na podporu pravdivosti takýchto tvrdení odkázal na správy z verejne dostupných zdrojov, ktoré sa zaoberajú mocou a beztrestnosťou vojenských veliteľov), sa bude musieť v ďalšom konaní vysporiadať s otázkou, či sa v danom prípade nejedná o prenasledovanie zo strany neštátneho prenasledovateľa.

Preto v ďalšom konaní bude úlohou odporcu, aby opätovne vypočul navrhovateľa najmä ku skutočnostiam, ktoré sa týkajú jeho tvrdení, že v danom prípade sa jedná o veliteľa Talibanu, ktorý má za sebou podporu tohto hnutia ako aj svojej vplyvnej rodiny, zneužíva svoje postavenie

na vyhrážanie sa navrhovateľovi a v tejto súvislosti doplniť dokazovanie obsahom správ o krajine pôvodu, ktoré navrhovateľ v priebehu správneho konania predložil ako aj aktuálnymi správami o krajine pôvodu, ktoré budú zamerané predovšetkým na objasnenie bezpečnostných rizík prípadného návratu navrhovateľa z hľadiska existencie podmienok pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporcu o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou prvostupňového súdu dopĺňovať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nie je jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Vzhľadom na uvedené nebolo dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vrátiť vec na nové posúdenie súdu, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje preto, že v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia a vec mu vracia na nové konanie (§ 250l ods. 2 v súvislosti s § 250j ods. 2 písm. e/ OSP).

Rozhodnutie o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany musí byť založené na takých podkladoch, aby bol presne a úplne zistený skutočný stav veci. Za tým účelom je správny orgán rozhodujúci vo veci, povinný obstaráť potrebné podklady na rozhodnutie a vykonať náležité dokazovanie, pričom v odôvodnení rozhodnutia je povinný uviesť všetky podstatné skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu. **Správny orgán musí v odôvodnení opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, ktoré nesmú byť v rozpore s obsahom spisu, uviesť dôkazy z ktorých vychádzal a ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami k vykonaným dôkazom.**

Na základe vyhodnotenia dôkazov správny orgán je povinný uviesť, ktoré skutočnosti považuje za nepochybne zistené a aký je právny význam týchto skutočností. V odôvodnení rozhodnutia je povinný uviesť aj záver o tom, z akého dôvodu aplikoval na predmet konania predpisy citované vo výroku.

V predmetnej veci nemožno podľa názoru súdu odhliadnuť od všeobecne uznávaných právnych princípov administratívneho konania, ako je právo účastníka konania byť vypočutý, právo vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia, **právo navrhovať v konaní dôkazy na preukázanie svojich tvrdení**, právo oboznámiť sa s odôvodnením administratívneho aktu (Rezolúcia Výboru ministrov Rady Európy č. /77/ 31 z 28. septembra 1977).

S ohľadom na skutočnosť, že odporca nevenoval žiadnu pozornosť navrhovateľom predloženým správam o krajine pôvodu v priebehu administratívneho konania, odvolací súd považoval námietku navrhovateľa, že odporca sa svojim postupom v konaní dopustil porušenia procesných povinností, ktoré mu ukladá Správny poriadok (§ 47 ods. 3 SP) za dôvodnú, a s poukazom na skutočnosť, že v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia odvolací súd podľa § 220 OSP napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 OSP a v zmysle § 151 ods. 2 OSP úspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania, pretože trovy právneho zastúpenia si neuplatnil a ani ich nevyčísľil v zákonnej lehote v súlade s § 151 ods. 1 OSP.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 19. júla 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová